

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica quasimodogeniti

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

carum in expiatum superfuisset, à mortuis resurgere non potuisset, à mortuis resurgere non potuisset, quia stipendium peccati est mors Roman. 6. vers. 23. vide etiam 1. Cor. 15. vers. 17.

3. *Necessitatem prædicationis*, cujus describitur. v. 47.

1. *Modalitas*, quomodo prædicationis illa institui debeat, nimirum in nomine Christi, id est, ad ipsius mandatum. Sunt enim pii pastores legati Christi, per quos exhortatur nos Deus, ut reconciliemur ipsi, juxta Paulum, 2. Cor. 5. v. 20. Cave igitur ne Deum per legatos suos te exhortantem fallas, & operam ludere facias sed libenter obtempera, & verbum eorum cum lenitate suscipe, ut salvet animam tuam, Jac. 1. v. 21.

2. *Materialitas*. Duo enim prædicare debent

1. *Pœnitentiam*, quæ ex lege oritur, Rom. 7. v. 7. & tristitiam secundum Deum operatur, quæ neminem pœnitet, 2. Cor. 7. vers. 10.

2. *Indulgentiam*, ne peccatores desperent in peccatis suis, ut Cain, Judas & alii, sed ad Christum confugiant, de quo omnes Prophetæ testantur, quod in nomine ejus

remissionem consecuturi sint omnes credentes, Act. 10. v. 43.

Hi sunt duo baculi, *Sanfte und Wehe!* Zach. 11. v. 7. quibus omnes fideles animarum pastores uti debent. Si igitur pœnitentiam prædicant, & baculo væ peccata tua suscitant, ne agrè feras, sed cum gratia agnosce. Hoc est ipsorum officium, à quo vel latum unguem recedere ipsis religio est, Ezech. 3. v. 17. seqq.

3. *Universalitas*. Nam Hierosolymis quidem Apostoli incipere debent, & Judæis primùm annunciare Evangelium, Act. 13. v. 46. ita enim prædixerat David Ps. 110. v. 2. Esaias, c. 2. vers. 3. Sed ibi non subsistendum erat. Nam Judæi & Gentes ad regnum Christi pertinebant, & proinde per concionem Apostolorum ad pœnitentiam invitandi erant, qui in universum terrarum orbem emissi, Matth. 28. v. 19. omnibus ubique hominibus, ut pœnitentiam agerent, annunciant, Act. 17. v. 30.

Unde apparet, quàm sitiat Deus nostram salutem, & non velit ullum petire, sed omnes ad pœnitentiam reverti, 2. Pet. 3. v. 9. nam misericordia ejus super omnem carnem, Sir. 18. vers. 12.

Dominica Quasimodogeniti.

Evangelium Joh. 20. v. 19. 29.

DE Noah legimus Gen. 9. v. 20. quod finito diluvio egressus arcæ plantaverit vineam. Idem de Christo audivimus in hodierno Evangelio. Postquam enim sævis illis aquis & tumentibus passionis fluctibus superatis ex arca sepulchri vivus resurrexit, ministerium instituit, & discipulos

suos ablegavit in universum mundum, ut vineam, id est, Ecclesiam sibi plantarent per concionem Evangelii, & administrationem Sacramentorum tanquam semen immortalis, 1. Petr. 1. v. 23.

Nos historiam Thomæ, quæ die ipsi facti explicari solet, omittentes, priorem salutem

tem absente Thoma discipulis reliquis factam apparitionem hâc vice explicabimus, quæ duas habet partes

I. Occurrit Vespertina præsentatio.

II. Ministerii Ordinatio.

J.J.

EXEGESIS.

Quinque vicibus primo resurrectionis die Christus apparuit, (1.) Mariæ Magdalena, Joh. 20. v. 14. (2.) mulieribus à sepulchro redeuntibus, Mat. 28. v. 9. (3.) duobus discipulis Emaunticis, Luc. 24. v. 15. (4.) Simoni Petro, ibidem v. 34. tandem (5.) decem Apostolis in contubernio quodam absente Thoma congregatis, de qua apparitione agitur in præsentî pericope. Describitur autem tripliciter: quod fuerit

I. *Singularis.* Venit enim sub vesperam cum fores essent clausæ, & hoc ipso ostendit

1. *Auxilii sui opportunitatem.* Manè surrexerat, per integrum tamen diem in suspenso relinquit Apostolos, & vesperi demum apparet. Hic nempe Deus est. Multos diu exercet, nec statim auxilium affert: Sed tandem cum advesperascit & fermè desperatum videtur, exoptatus adest, si vel maximè ob confessionem Evangelii in tenebricosum & obscurum carcerem, à persecutoribus conjiciamur, ut nullus amicis & cognatis ad nos pateat aditus, tamen nullæ fores clausæ, nullæ seræ, nulli parietes poterunt prohibere, quò minus suo solatio & auxilio Christus nobis præsens sit, Ef. 43. v. 2.

Durate igitur vos mei & expectate dum moram fecerit Dominus, veniens veniet & non tardabit, Hab. 2. v. 3. Cogita quod vos etiam tardi estis in poenitendo, & nolite murmurare adversus Deum quando tardus est in succurrendo, sic probatur fides, exercetur patientia, perficitur charitas, accenditur

oratio, & æterna salus promovetur, Rom. 5. v. 4. 8. v. 28. 1. Cor. 4. v. 17.

2. *Virtutis suæ immensitatem.* Calviniani hic nihil singulare agnoscunt & divinum, sed in his verbis descriptionem esse putant temporis vespertini. Oecolampadius per fenestram fortè, vel per camini respiraculum intrasse, Beza fores sponte patuisse, vel parietes factos esse per vios, alii januam per Angelum apertam esse somniant. Nos cum veneranda antiquitate verbis inhæremus, & firmiter credimus, clausis januis Christum ad discipulos ingressum esse. Non enim defuit Christo potentia tum ex virtute Deitatis, secundum quam superabundanter facere potest ultra quàm nos intelligimus, Eph. 3. v. 20. tum etiam ex dote subtilitatis corporis glorificati, 1. Cor. 15. v. 45.

Apparet hinc, nihil Christo esse impossibile, ac penes eum omnium locorum claves custodiri, ingreditur & egreditur, quocunque & undecunque visum fuerit. Monumentum quidem sigillo obfirmatum erat, eodem tamen egreditur, januæ hîc erant clausæ, nihilominus ingreditur. Est enim fortis ille perraptor, qui ubique perrumpere, & auxilio suo nobis adesse potest, Mich. 2. v. 13. Pf. 91. v. 15.

3. *Corporis glorificati nobilitatem.* Quamvis enim Christus eodem corpore resurrexit, quo passionem & mortem sustinuit, non tamen amplius est merè naturale, multò minus animale, & infirmitatibus humanis obnoxium, sed spirituale & glorificatum corpus, quod alterius corporis obstaculo impediri non potest.

Stolidum proinde ac præposterum est carnem Christi γεομενεῖν, ut loquitur Athanasius, quæ non solum glorificata, sed etiam cum ἄλλω personaliter unita, & ad dextram

Patris.

Patris cœlestis exaltata est. Quiesce igitur Calvini soboles ab homine, cujus spiritus in naribus ejus est, quia excelsus reputatus est, Es. 2.v.vlt. Ex hac Christi capitis gloria nostra quoque corpora glorificationem consequentur, cum resurgent in extremo die, Phil. 3. v. 21. manebit tamen corpus τῆτο sed non τοῖστο, erimus ἱσαγγελοι, Matth. 22. v. 30. non angeli, habebimus corpora πνευματικά, non πνεύματα, I. Cor. 15. v. 44.

II. *Ocularis.* Nam ostendit ipsis manus & latus suum id est, cicatrices vulnerum, quas retinuit in hunc finem, ut resurrectionis veritatem eò fortius astrueret, & incredulitatis radices ex corde Apostolorum evelleret. Hæc vulnerum & clavorum stigmata Christus adhuc hodie monstrat anxii conscientii in verbo & Sacramentis. Aspice manus ejus, quibus te notavit, & nunquam oblivisci potest, Es. 49. vers. 16. aspice latus ejus, quod aperuit, ut abscondaris in isto foramine more columbarum, quando vident advolare accipitrem, Cant. 2. v. 14. & immunis eris ab omni tempestatum periculo. Nihil enim tam efficax est ad curanda conscientia vulnera, quam vulnere Christi meditatio sedula, quorum livore sanati sumus, Es. 53. v. 5.

III. *Salutaris,*

1. *Ratione stationis.* Nam in medio discipulorum apparet, inquit Evangelista, nec sine causa, sed ut Sol inter sidera illuminando, ut flos inter lilia decorando, ut Imperator inter milites confortando, ut cor inter membra vivificando, ut Doctor inter discipulos informando. Gaude fidelis anima, Christum in medio habes. Vide modò, ut & tu in medio semper ambules, & virtutem amplectaris, quæ in medio inter duo extrema consistit. Ubi enim duo vel tres con-

gregati sunt in nomine Christi, ibi medium se fore pollicitus est, Matth. 18. v. 20.

2. *Ratione appreciationis.* Nam pacem ipsis affert, quam resurrectione suâ instauravit, unde Princeps pacis dicitur, Es. 9. v. 6. qui id eò venit in mundum, ut pedes nostros dirigeret in vias pacis, Luc. 1. vers. 79. Hæc est pax spiritualis, quam mundus dare non potest, Joh. 14. v. 27. & superat omnem intellectum, Phil. 4. v. 7.

Angit & mordet vos conscientia peccatorum mole gravata & sauciata, Ps. 38. v. 3. 4. 5. pax vobis. Dominus Jesus misertus est vestri, & omnia peccata vestra in profundum maris projecit, Mich. 7. v. 19. Col. 2. v. 13. 14. Cavete igitur, ne pacem hanc turbetis per peccatum, quod dividit inter nos & Deum, Es. 59. v. 2.

3. *Ratione exultationis.* Nam gavisi sunt discipuli viso Domino, inquit Evangelista. Mundi lætitia est impunita nequitia, & instar puncti transit, Job. 20. vers. 5. Proinde in Christo redivivo gaudium nostrum queramus, qui dabit nobis petitiones cordis nostri, Ps. 37. v. 4.

De Secundo.

Restat ut videamus etiam *Ministerii Ordinationem*, cujus describitur

I. *Modus*, qui tribus membris absolvitur, nam

1. *Pacem reiterat*, & hoc ipso ostendit, ministerium Ecclesiasticum esse salutare illud medium, per quod homines DEO reconciliantur, & cum ipso in gratiam reddere possunt, unde vocatur διακονία τῆς καταλλαγῆς, 2. Cor. 5. vers. 18. De matrefamiliâ in spirituali domo Dei, quæ est Ecclesia, dicitur in Ps. 68. v. 13. quod dividat spolia, illa scilicet. quæ Christus ex duello cum forti

arma-

armato suscepto per resurrectionis triumphum reportavit, Luc. 11. v. 22. Hoc fit per ministerium verbi, quod verbum pacis dicitur, Eph. 6. v. 15.

2. *Missionem renovat*, v. 21. Per fugam & abnegationem indignos se reddiderant sacrosancto hoc ministerio, proinde renovat Christus vocationem, & sicut misit me Pater, inquit, ita ego mitto vos. Christus duplici fine à Patre in hunc mundum fuit missus, 1. ad redimendum, Matth. 20. v. 28. 2. ad docendum, Matth. 15. v. 24. priori modo non mittit alios, quia torcular calcavit solus, Esa. 63. vers. 3. & est unus mediator Dei & hominum, 1. Tim. 2. v. 5. De posteriori igitur missionis modo intelligendum est, quod hic Christus dicit: Sicut me misit Pater, ita ego mitto vos.

Cum autem hæc missio sit verè divina, summam auctoritatem ministerio conciliat. Complectitur enim

1. *Legitimam vocationem*. Sicut enim Christus non venit propria auctoritate, sed in nomine Patris, Johan. 5. v. 43. ita nemo seipsum ministerio ingerere debet, sed expectet legitimam vocationem, Ebr. 5. vers. 4.

2. *Gratiosam Dei operationem*. Sicut enim Christus non fuit relictus solus, sed Patrem habuit secum, qui per ministerium ejus efficax fuit, Joh. 5. v. 19. Ita quoque Christus vult efficaciter operari per officium ministrorum, ut labor ipsorum non sit inanis, 1. Cor. 15. v. 58.

3. *Sedulam officii administrationem*. Christus non est à Patre missus ad politicum dominium, sed ad docendi ministerium, Johan. 18. v. 37. Esa. 61. v. 2. Ita quoque ministri Ecclesiæ à politico dominatu sibi temperent, Luc. 22. v. 26. Christus non suam

sed Patris cœlestis doctrinam prædicavit, Johan. 14. v. 24. c. 17. v. 8. sic Ecclesiæ ministri non proponant populo sua somnia, sed Christi verba & Scripturæ oracula, Joh. 8. v. 31. 1. Pet. 4. v. 11.

4. *Ministrorum sortem & conditionem*. Christus non est missus, ut in his terris mundanum favorem quæreret, & dies bonos haberet, sed ut voluntatem Patris faceret: Ita ministri Ecclesiæ non debent sibi aliam sortem, quàm Christus in his terris habuit, expetere, Joh. 15. v. 20.

3. *Spiritum S. communicat*. Nam cum dixisset hæc, inquit Evangelista, flavit in eos, & dicit eis, accipite Spiritum S. Hoc non est eo sensu accipiendum, ac si Spiritus Sanctus sit status corporeus, sed idèò insufflatione usus est, tanquam medio sensibili, ut ostenderet

1. *Suam cum Patre aequalitatem*. Sicut enim Sp. S. vocatur Spiritus Oris Jehovah Pf. 33. v. 6. & spiraculum Omnipotentis, Job. 33. v. 4. propterea quod à Patre ab æterno procedit, Joh. 15. v. 25. Ita hic insufflando Apostolis Spir. S. Christus communicat, quia à se quoq; ab æterno procedit, unde similiter Spiritus labiorum Christi, Esa. 11. v. 4. & Spiritus Oris ejus dicitur, 2. Thess. 2. v. 8.

2. *Ministerii efficacitatem*. Sicut enim Deus in primæva creatione Adamo inspirabat animam, quæ imagine Dei insignita erat, ut ejus beneficio, non solum in hac, sed etiam in futura vita beatam vitam agere potuisset, Gen. 2. v. 7. Ita per ministerium verbi, quod est ministerium Spiritus, 2. Cor. 3. v. 8. imago Dei per lapsum amissa, in homine reparatur, & idèò per insufflationem Christus Sp. Sanctum dare voluit Apostolis.

Olim auferbat Deus de Spiritu, qui erat in Mose, & dabat septuaginta viris, ut unâ

R

cum

cum Mose sustentarent onus populi, Num. 11. v. 17. 25. quia igitur super Christum requiescit Spiritus Domini, Esa. 11. v. 1. 61. v. 1. & quidem sine mensura, Johan. 3. v. 34. ex illius plenitudine Apostoli accipiunt Sp. S. Joh. 1. v. 16. eius duplex est operatio.

1. *Renovatio*, Psal. 104. v. 30. Tit. 3. v. 5.

2. *Consolatio*, Esa. 57. v. 16. ubi simile observandum est, quæd ab eteliiis desumitur, quæ tempore æstivo viatores suaviter refrigerant: Ita Spiritus S. est in æstu temperies, unde paracletus dicitur Joh. 16. v. 7.

II. *Scopus*, v. 23. ut plenipotentiam habeant

1. *Peccata remittendi*, omnibus scilicet & singulis, qui dolent super illis ferid, in Christum credunt, & vitæ emendationem promittunt. Hæc est clavis solvens, Matth. 16. v. 19.

Fluit hinc consolatio pro miseris peccatoribus, quæ erigi possunt, si peccatorum magnitudine & multitudine gravantur. Nam pastores Ecclesiæ habent potestatem remittendi, & quod agunt in terris, apud Deum ratum est in cælis, ut inquit Chrysostomus. Millies igitur peccasti, millies

pœnitere, & millies gratiam consequeris. Habemus enim Deum qui peccata remittit, & aufert iniquitatem reliquiarum hereditatis suæ, Mich. 7. v. 18.

2. *Peccata retinendi*, nimirum impœnitentibus, & obstinatis, qui in peccatis contra conscientiam securè pergunt, & vitam emendare nolunt, his debent peccata reservare, absolutionem denegare, & pro ratione delictorum ex Ecclesiæ consortio ejicere, exemplo incestuosi, 1. Cor. 5. vers. 5. Hæc est clavis ligans, Matth. 16. v. 19.

Potestatem hanc clavis utriusque omnes ac singuli Ecclesiarum Pastores ordinarii non ex autoritate propria, sed in solidum à Christo habent, qui est domus Dominus, Ebr. 3. v. 6. proinde non sunt bruta fulmina, aut tonitrua ex pelvi, quando ministri Ecclesiæ impœnitentibus retentionem peccatorum ex verbo Dei annunciant. Non enim homo est qui ligat, sed Christus, qui nobis hanc potestatem dedit, inquit Chrysostomus. Qui ergo contemnit, non homines contemnit, sed Deum, 1. Thess. 4. vers. 8.

4. vers. 8.

Dominica Misericordias Domini.

Evangelium Johan. 10. vers. 12. 16.

CUm gravis hinc inter Core, Datan & Abironem, illinc verò inter Mosen & Aaronem quoad summum sacerdotium orta esset contentio, Deus controversiam hanc miraculosè terminaturus virgas duodecim Principum tribuum filiorum Israel tabernaculo inferri, & unicuique tribus nomen inscribi jubet hæc conditione, ut cujus virga manè floruisse, ex illa tribu summus Sacerdos constitueretur. Sed ecce,

Hæc Virga Aaroni florens et fructu fecerunt 1999 Ipsi Joseph et pastori nati ex Virgine, 2dm 8. Pfeif. in theol. in Nucl p. 32. seqq.

sola virga Aaronis postridie floruisse, fronduisse, fructumque amygdalinum protulisse eomperta est, quo signo declarabat Deus, solum hunc præ cæteris ad summum sacerdotium divinitus electum & prædestinatum esse, Num. 16. v. 3. & 17. v. 2. seqq.

Pharisæi & Scribæ Vos mei, parem Christo movebant controversiam, honores summi Pontificis ipsi deferre recusantes, sed ecce prodit in hodierno Evangelio cum virga